

In memoriam

Joža Skok (14. II. 1931 – 8. IX. 2017)

Joža (Josip) Skok, jedan od najzaslužnijih hrvatskih književnih povjesničara, književni kritičar, antologičar i esejist, cijenjeni profesor, preminuo je 8. rujna 2017. u Zagrebu u 86. godini života. Rođen je 14. veljače 1931. u Petrijancu kraj Varaždina. Pučku školu polazio je u rodnome mjestu, sedam razreda Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu, a maturirao je 1951. na varaždinskoj gimnaziji. Studij hrvatskoga ili srpskoga jezika i jugoslavenske književnosti završio je 1956. na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, gdje je 1982. i doktorirao disertacijom *Hrvatsko kajkavsko pjesništvo zavičajnih idioma*.

Hrvatski jezik predavao je 1955–57. u školama u Ivancu (osnovna škola i škola učenika u privredi), a 1957–61. u Čakovcu (II. osnovna, ekonomska i učiteljska škola). U oba je mjesta, osim pedagoškoga djelovanja, radio i na promicanju kulturno-prosvjetnoga života. Od 1961. do 1966. radio je kao profesor na Pedagoškoj akademiji u Čakovcu, a od 1966. do 1977. na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu, gdje je u dva mandata (1973–77) obnašao dužnost dekana. Na obje akademije predavao je kolegije iz hrvatske književnosti, metodike hrvatskoga jezika i dječje književnosti. Od 1977. do umirovljenja 1997. bio je redoviti profesor na Odsjeku za kroatistiku zagrebačkoga Filozofskog fakulteta, gdje je vodio kolegije hrvatske i dječje te svjetske književnosti, a od 1976. do 1977. bio je i predstojnik Katedre za noviju hrvatsku književnost. Njegovim zalaganjem i proučavanjem hrvatskih dijalektalnih književnosti, posebice kajkavske, kao i dječje književnosti, zagrebačka je kroatistika proširila i unaprijedila svoj studijski program.

Isticao se marljivim i predanim radom u brojnim kulturnim institucijama te kontinuiranim radom na izlaženju lokalnih i nacionalnih periodika: bio je višegodišnji predsjednik Prosvjetnoga vijeća u Čakovcu, sudjelovao je u priređivanju lista *Međimurje*, bio je direktor današnje knjižnice »Nikola Zrinski« u Čakovcu (1960–61) te predsjednik Hrvatskoga filološkog društva u dva mandata (1988–92). Suuređivao je časopis *Kolo*, a osobito je značajan njegov doprinos časopisu *Kaj*, kojem je bio jedan

od urednika, suradnik od 1969., voditelj *Kajeve* Tribine te dopredsjednik Kajkavskoga spravišča.

Skokova znanstvenoistraživačka biografija obuhvaća tridesetak djela: radio je na novom vrednovanju kajkavskoga konteksta hrvatske književnosti, proučavao je dječju književnost, Krležu i njegovo djelo, a u novije doba i varaždinski (*garestinski*) književni korpus, što je rezultiralo trilogijom *Garestinski panopticum* (2007), *Garestinski hortus verbi* (2010) i *Garestinski gartlic rieči* (2014). Kao književni povjesničar hrvatsku je kulturu obogatio značajnim antologijama iz starije i novije hrvatske književnosti, osobito antologijama s područja *kajkaviane* (*Horvacka zemlica*, 1971; *Ogenj reči: antologija hrvatskoga kajkavskoga pjesništva*, 1986; *Ogerličić reči: antologija hrvatske kajkavske drame*, 1990; *Fuga kajkavica haeretica: trobroj časopisa Kaj /2–3–4/1993./ u povodu 100. obljetnice rođenja Miroslava Krleže /1893.–1981./*, 1993; *Rieči sa zviranjka: antologija moderne kajkavske lirike 20. stoljeća*, 1999; *Ruožnik rieči: antologija hrvatske kajkavske proze*, 1999), u kojima je prikazao stilsko i žanrovsko bogatstvo kajkavske književnosti kao temelja hrvatske kulture, potom književnim monografijama (*Kajkavski kontekst hrvatske književnosti*, 1985; *Moderno hrvatsko kajkavsko pjesništvo*, 1985; *Ignis verbi kajkavicae*, 2007; *Književni ogledi i pogledi*, 2007). Osim antologija i monografija, objavio je mnogobrojne studije i eseje o kajkavskim autorima koji se odlikuju znanstvenom utemeljenošću i minucioznim uvidima. Pisao je primjerice o G. Krklecu, J. Leskovaru, D. Domjaniću, F. Galoviću, A. Mihanoviću, Z. Bukovini, I. Kukuljeviću Sakcinskom, S. Draganiću, I. Kalinskom, E. Fišeru, D. Ulami, S. Dominiću, V. Jačmenici-Jazbec, A. Vokaun-Dokmanović i dr., a trajno je bio zaokupljen M. Krležom i njegovim *Baladama Petrice Kerempuha*. Također, autor je i brojnih interpretacija djela pisaca novije hrvatske književnosti, te priređivač više kritičkih izdanja njihovih izabranih djela (I. Brlić Mažuranić, J. Truhelka, F. Galović, M. Krleža, G. Krklec, V. Majer, D. Tadijanović, S. Jakševac, N. Iveljić).

Posebno je pridonio proučavanju dječjega stvaralaštva, integrirajući ga u nacionalni književni kanon objavljivanjem mnogobrojnih recentnih tekstova o dječjim piscima i priređivanjem antologija hrvatske dječje književnosti: *Sunčeva livada djetinjstva* (1979), *Od riječi do igre* (1985), *Lijet Ikara* (1987., 1990), *Sunčeva livada* (1990), *Začarani pijetao* (1990), *Harlekin i Krasuljica* (1990), *Obasjani svjetionik* (1990), *Čudesan grad* (1991), *Prozori djetinjstva, I–II* (1991). Sustavno je radio na afirmaciji dječjega stvaralaštva hrvatskih zavičajnih idioma: jedan je od inicijatora manifestacija Zbor malih pjesnika u Zlataru (1970) i Smotra dječjega kajkavskoga pjesništva »Dragutin Domjanić« u Svetome Ivanu Zelini (1971) i u obje je bio stalni član ocjenjivačkoga suda. Bio je plodan suradnik (1956–73) te član uredništva (1967–72) Školskih novina, jedan od pokretača i glavni urednik (1969–73) časopisa *Umjetnost i dijete*, a od 1978. do 2011. uređivao je najdugovječniji ilustrirani dječji književni list *Radost*.

Svoju je stručnost potvrdio i na metodičkome planu: sastavio je veći broj priručnika i tekstova te sudjelovao u priređivanju mnogobrojnih osnovnoškolskih i

srednjoškolskih čitanki i antologija. Priredio je niz izbora i zbornika recitacija te dramskih tekstova za škole, primjerice *Žubor riječi* (1992) i *Razigrane riječi* (1994). Za svoj je rad nagrađen mnogobrojnim nagradama i priznanjima.

Kao autor enciklopedijskih natuknica, profesor Skok pridonio je izdanjima Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža. Suradivao je u oba sveska *Krležijane* (1993), u sva četiri sveska *Hrvatske književne enciklopedije* (2010–12) te u zavodskom najnovijem izdanju, regionalnoj enciklopediji posvećenoj Hrvatskom zagorju (2017). Također, kao značajan književni povjesničar i kritičar koji je zadužio hrvatsku književnu znanost, vlastitom je natuknicom zastupljen u tri već spomenute enciklopedije, *Krležijani* (sv. 2, 1993), *Hrvatskoj književnoj enciklopediji* (sv. 4, 2012) i *Enciklopediji Hrvatskoga zagorja*, kao i u tiskanom (sv. 9, 2007) i mrežnom izdanju *Hrvatske opće enciklopedije* te u mrežnoj *Proleksis enciklopediji*.

Povodom 85. obljetnice rođenja profesoru Skoku u čast izdan je zbornik radova *Prilozi povijesti hrvatske kajkavske i dječje književnosti* (2016), a časopis *Kolo* (2017, br. 2) posvetio mu je tematski broj. Zbornik, ispunjen radovima 45 autora podijeljenih u pet poglavlja (književnoznanstvena kajkaviana, antologičarski kajkavski korpus, varaždinski književni panoptikum, dječja književnost te, kao peti, posljednji segment, biografski, autobiografski i bibliografski portret autora), opisuje sve dionice Skokove znanstvene biografije. Odlazak profesora Skoka, koji je u znanstvenim krugovima često bio karakteriziran kao skroman i povučen čovjek, gubitak je kako za kroatističku znanost tako i za svekoliku hrvatsku kulturu. Tugu donekle umiruje činjenica što je doživio svečarski zbornik kojim je nanovo potvrđena njegova znanstvena relevantnost, a radovi koje je ostavio, s ozbiljnim i discipliniranim pristupom svakom književnom djelu i autoru, nadaju nam se kao trajni uzor i dragocjeni smjerek.

JASMINA LUKEC

